

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Ḥaye adam

Danzig, Abraham ben Jehiel Michal

מהרבא, גיצנאד

Frankurt a.M., 620 = 1860

רופכ םוי תוכלהלו תבש תוכלהל הרעה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10937

על תורתם
ל המעלות
היו מטרה
להתפרנס
כי התורה
וקו' והו'
להרבות
תוב ציור
ייב ללמוד
תן חלקט
וכו וכפיה

ה ע ר ה

להלכות שבת ולהלכות יום כפור

מאת הרב מהור"ר יצחק רוב הלוי באמבערגער נר"ו החונה
בק"ק ווירצבורג והגליל יע"א.

בספר חיי אדם הלכות שבת כלל ס"ח סעיף י"ז ובהלכות יום כפור כלל קמ"ה סעיף
כ"ז כתב דהנך שלשה שבעה ושלישים יום נבי יולדת לענין חלול שבת ואכילה ביום
הכפורים אינן נחשבים מעת לעת, ולפ"ז אם ילדה בשכיעי בהשרי בשעת מנחה
מיד כשמגיע ליל יוה"כ כבר כלו השלשה ימים וכן לענין הוי"ץ והלמ"ד והנה הרב העתיק
כן מדברי התה"ד סי' קמ"ח שהובאו בכ"י וש"ע או"ח סי' תרי"ז ובמג"א סי' ש"ל ס"ק זי"ן.
אמנם שמעתי מהגאב"ד מהור"ר אברהם בניג הלוי זללה"ה בשם רבו הרה"ג החסיד מה' נתן
אדלער הכהן זללה"ה שאין הלכה כן אלא השלשה שבעה והשלישים הנ"ל כולם
מעת לעת הם מתחשבים ובין לענין חלול שבת ובין לענין אכילה ביוה"כ יש להקל ולומר
דאין השלשה כלים עד שעברו שלש פעמים עשרים וארבע שעות מעת הלידה
וכן לענין זי"ן ולמ"ד ושגם בספר אסור והיתר הארוך מקיל כן, ושגם ראיית התה"ד כותים'
פ"ק דגיטין שהיא שרש חומרא הנ"ל איננה מכרעת כלל כנראה להמעין שם דמה שכתבו
התוס' על הא דעירובין דף ס"ח, ודוחק לומר דמעת לעת בעינן והא עובדא הוה חוד
זי"ן של מעל"ע" אין כונתם דהצר כח מעל"ע" הוא דוחק אלא לומר, דהך עובדא
הי' תוך מעל"ע, זה הוא דוחק, מדאמר רבא חכף נשיילי לאמי' וכי' ולא הקר החלה
אם כלו מעל"ע או לא, אבל על גוף הסברא דיש להקל ולהצריך מעל"ע אפשר לומר דלא
פליגי תוס' כלל, וכיון דהרא"ש כמס' בבא קמא פרק מרובה כתב בשם בעל הלכות גדולות
דבעי מעת לעת, אלא שהתה"ד דוחה שחוס' גיטין הנ"ל פליגי עלי', וכיון דלפי המבואר
אין ראוי' מכתת מתתוספת דפליגי על הלכות גדולות פשיטא שצריכין לחוש לדבריו נבי
חששא דפקוח נפש ע"כ חוכן דברי הרה"ג הנ"ל. ולענ"ד יש להוסיף עוד דאפילו לפי מה
שפירש התה"ד כונת התוס' ג"כ דבריו תמוהים במח"כ, שהרי הרב עצמו הרגיש כיון דעל
כל פנים לשיטת ה"ג בעי מעל"ע אף אם התוס' חולקים עליו פשיטא דכיון דאיכא פלוגתא
דרבוותא י"ל בספק נפשות להקל, אלא שדחה, דכיון דפירושו של ה"ג שבסוגי' דעירובין
לענין מעת לעת תלי בפלוגתתו עם הרי"ף והר"י שהובא ברא"ש פ' ר"א דמילה, וכיון
דהתם ליתא לדה"ג, נתרועע היסוד של פסק הרא"ש ע"כ חוכן דברי התה"ד עי"ש
ובמחכ"ח זה אינו, דהרי בתשובת הרא"ש כלל כ"ו ס"ס גימ"ל נראה להדיא שלענין מאי
דפליגי הרי"ף ור"י על ה"ג גם הרא"ש מסכים עמהם ואף על פי כן פשיט בעיני הרא"ש
באותה חשוכה דמעת לעת חשבינן, אלמא דאין זה תלי בזה כלל. ומה שכתב עוד
דהתה"ד לחזק סברתו ממה דרא"ש עצמו פ' ר"א דמילה פירש דברי ה"ג בענין אחר ממה
שפירשם בפ' מרובה, גם מזה לענ"ד אין ראיה דיש לומר לא משום שהרא"ש סיבר דלא

בעי מעל"ע הדר מפירושו דפ' מרובה, אלא משום דלפירושו דהחם צריך לומר דהתירא
דניחם לי' אגב וכו' דעירובין הנ"ל הוא מטעם קולא שיש בהוספת מים וכיון דבתשובתו
הנ"ל הוכיח הרא"ש ממס' מנחות דף ס"ה דגם תוספת מלאכה כזו הוא אסור מדאורייתא,
על כן חזר מפירושו הנ"ל. ועוד דנראה להדיא שבמח"כ הרב בעל תה"ד אשתמיט מיניה
לפי שעה תשובת הרא"ש הנזכרת דהלא התה"ד מחלק בין הא דאמרינן כיכמות יום
הבראתו כיום הולדו דבעי מעת לעת להא דיולדת לענין שבת ויום הכפורים, והרא"ש
בתשובה הנ"ל יליף להדיא הא מההיא ושוב מצאתי בשו"ח בית אפרים (למהר"ח זלמן
זינגלין) חלק יו"ד סי' ט"ז שגם הוא הרגיש בקושיות הרה"ג מה' אברהם בינג בפירוש דברי
תוספות דגיטין הנ"ל והוסיף שכן נראה במסקנת דברי התוספות דבעי מעת לעת וצ"ע על
דברי מהרש"ל ופ"י שם, וגם הוכחת התה"ד מפ' ר"א דמילה דחה כהנ"ל, והעלה דלולי
דברי התה"ד ושנמשכו אחריו האחרונים אי הוי מיקלע עובדא לפניו הי' אומר המקיל
לא הפסיד דעכ"פ יש בזה דין ס"נ להקל עיי"ש. ולענ"ד פשוט אילו ראה הרב בית אפרים
דברי האו"ה הנ"ל שהי' תלמידו של הרב תה"ד וההוכחות מדברי הרא"ש הנ"ל ושכבר
הורו כן הרבנים הגדולים הנ"ל אין ספק שלא הי' כותב שהמיקל לא הפסיד אלא הי'
כותב שהמחמיר הפסיד דבפקוח נפש פשיטא דלהקל באיסורין שומעין.